

HECE TAŞLARI

aylık şiir dergisi

114.on5ağustos2024

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarслан

kapak fotoğrafı

tayyib atmaca

muhabbet yeri

haydarbey mh.32077.sokak

armada/2 d blok nu: 6

onikişubat/kahramanmaraş

0535 391 92 50

www.hecetaslari.com

hecetaslaridergisi@gmail.com

10. yıl. 114. sayı 15 Ağustos 2024

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- Muhsil İlyas Subaşı / **Endülüs Rüyası** / 3
- Bekir Oğuzbaşaran / **Yeter** / 4
- Selim Lale / **Gazel** / 5
- Hikmet Elitaş / **Şarkı Söyle Bana** / 6
- Yakup Gümüş / **Tarkçe'ye Ağıt** / 7
- Cəmil Əkbər / **Nədir** / 8
- Cihat Barış / **Yakışır** / 9
- Bəsti Bərdəli / **Yazıram** / 10
- Ali Yurtgezen / **Fuzûlî'nin Musammat Gazelini Şerh Denemesi -4** / 11
- Fatemeh Abdi / **Bulutdan** / 14
- Memik Kömekçi / **Acem Kızı** / 15
- Mustafa Işık / **Dünya** / 16
- Mehmet Baş / **Gök Bey'im** / 17
- Satılmış Şen / **Türküler** / 18
- Şükrü Ünal / **Kimsesizler Yurduunun Kimsesi** / 19
- Tacettin Çetin / **Benzetmeler** / 20
- Ali Ağır / **Rengârenk** / 21
- Yemliha Gürlek / **Denge** / 22
- Habil Yashar / **Allah** / 23
- Metin Özarслан / **K/ayıp İlanı** / 24

● Muhsin İlyas Subaşı

Endülüs Rüyası

*Önünde düşmanın, arkanda deniz;
Yanan gemilerin külleri işte!
Olmak ya da ölmek, var mı çareniz?
Kurtuluş, kılıcın çizdiği düştü!..*

Niçin fethe çıkılmış, önce ferman söylesin,
Sonra bu aşk uğruna dökülen kan söylesin.

Gemi yakan bir ruhun ulvi macerasını,
Nefes nefes yaşayan şahit cihan söylesin.

Cebel, hâlâ koynunda gemi dumanı saklar,
Bu sevdayı onunla duyan canan söylesin.

Kurtuba'nın bedeli üç-beş şehit değildir,
Denizle düşmanına set olan can söylesin.

Endülüs bahçesinde kanayan beyaz gülün,
Firâkını emziren mahzun keman söylesin.

Saltanat kavgasında yıkılan saadetin,
Arkasından çözülen o yüce şan söylesin.

Yükselişe doymadan yıkıma sürüklenen,
Çöken medeniyeti seyreden an söylesin...

● Bekir Oğuzbaşaran

Yeter

O büyük Rabb'e
Kul olmak yeter
Dost bahçesinde
Gül olmak yeter

Elsizlere el
Dilsizlere dil
Kolsuzlara kol
Bel olmak yeter

Yoksula ekmek
Açlara yemek
Çıplağa gömlek
Çul olmak yeter

Görmeyene göz
Duymayana söz
Ozanlara saz
Tel olmak yeter

Darda kalana
Zorda kalana
Züğürt olana
Pul olmak yeter

Güler yüzlü ol
Tatlı sözlü ol
Islak gözlü ol
Sel olmak yeter

Kerem'le Aslı
Hikâye yaslı
Aşkın son faslı
Kül olmak yeter...

● Selim Lale

Gazel

Defter-i dervişânem satır nihân içinde
Bir de sevdâ kalemim, kan içre kan içinde

Bism-i aşkla başlarım, dost adını yazmaya
Sırr-ı mevlâ nümâyân, sûret-i cân içinde

Gönülceğimde yâre, azmedip kurb-i yâr'e
Gezip nice âvâre, yandım nîrân içinde

Yâdı dilimde ezkâr, dil lebâleb inkisâr
Bülbül-âsâ âh u zâr kıldım figân içinde

Kolum kanadım kırdı, âteşine yandırdı
Tenhâlara savurdu, kaldım vîrân içinde

Duyar mı bir cân sesim, derdime çâre-resim
Kırıldı cân kafesim, ben bu devrân içinde

Sen Çalabı arardım, güller gibi sarardım
Bî hest ü gedâ vardım, sezdim bir cân içinde

Selim'e bâb-ı kerem, pür atâsın lâ cerem
Lütfet vaslına erem, îd ü seyrân içinde

● Hikmet Elitaş

Şarkı Söyle Bana

Arada bir çık ta gel, hiç kimseler görmeden
Pencerenin camına, karanlıklar vurmadan,
Duvardaki saate hicran vakti girmeden
-Kalmasın hiçbir şeyde şu gönlümün merakı,
-Ya şarkı söyle bana ya da şiirler oku.

Işıklar tanımasın; kaldırımlar duymasın,
Delikanlı yüreğim kimseye baş eğmesin,
Boş ver sabah olmasın, boş ver güneş doğmasın
-Sen yanımda olunca, olmaz içimde korku,
-Ya şarkı söyle bana ya da şiirler oku.

Hapsolsun kör mahzene, sensizliğin töresi
Küllensin zindanlarda bu sevdanın yarası
Silsin altsın hasreti, gözlerinin karası,
-Vuslatı nakış nakış her hücreme sen doku
-Ya şarkı söyle bana ya da şiirler oku.

Beni kimse anlamaz, ne olursun sen anla,
Hani birbirimizi unuttuk zamanla,
Yine bak gözlerime, ilk günkü heyecanla
-Sinemi delsin geçsin, kirpiklerinin oku,
-Ya şarkı söyle bana; ya da şiirler oku.

Gel kurtar ne olursun, tuttuğum bu yerden
Bu çıkmaz sokaktan, bu karanlık, bu dardan,
Gamzendeki çukurdan, dudağındaki kordan
-Çözebilmiş değilim, gülüşündeki farkı,
-Ya şarkı söyle bana ya da şiirler oku.

● Yakup Gümüş

Türkçe'ye Ağıt

Gümrah bir ormandın duldan serindi
Gövdesi baltayla yarıldı Türkçem
Ana gibi yârdın sevgin derindi
Hoyrat eller değdi kırıldı Türkçem

Yeni dil yeliyle mum gibi söndü
Agoplar elinde kevgire döndü
Külhanbey ağzında çektikçe sündü
Cana geldi tekrar dirildi Türkçem

Asya bozkırından koşup gelmişti
Sular seller gibi taşıp gelmişti
Kafkas dağlarını aşıp gelmişti
Kıvrak bir kısrağı duruldu Türkçem

Arz-ı endam eden suna boyluydu
Yesevi nakışlı derviş huyluydu
Gönlü umman olan Yunus soyluydu
Yavan hitaplarla yoruldu Türkçem

Bozdu ak rengini garp'ın boyası
İthal kelâmın bozuk mayası
Haksızsam maziyle yapın kıyası
Cebren ve hileyle vuruldu Türkçem

Uyduruk lügat var öze yabancı
Neden bizden doğan bize yabancı
Gönül şöyle dursun göze yabancı
Eyvah sala sele verildi Türkçem

Sedan aks eylerdi Rum'da Yemen'de
Bağlama telinde gülde çimende
O muhteşem günler kalınca dünde
Üvey evlat gibi görüldü Türkçem

Doksan küsur yıldır yas tuttun canan
O tozlu raflarda is tuttun canan
Kapında kör kilit pas tuttun canan
Bu yüzden bizlere darıldı Türkçem.

● Cəmil Əkbər

Nədir?

Göz görür, əqil kəsir, könül də sevdikcə-sevir
Sevənlərin seviləndən məqsədi-umması nədir?
Könüllərin adətidir, istəyindən dönə bilmir,
Bir demir ki, sevdüyindən ülvi-təmənnası nədir?

Əzəl gündən, ibtidadan, səbəb nədir, nəticə nə?
Babaların atası kim, nəvəsi kim, kötücə kim?
Əvvəli kim, axırı kim, sonuncu kim, yaddıca kim?
Bilən yoxdur bu dünyanın, sirri-müəmması nədir?

Eşitmişəm eşq ucundan, öz canından keçənləri,
Araşdırıb ləli-gövhər, xiridarı seçənləri,
Dolduraraq badələri, sağlıq deyib içənləri,
Bəs sonradan üz çevirib ondan usanması nədir?

Qismət olmur sevənlərə, sevgili-canan nə üçün?
Eşqə uyub çölə düşdü Məcnunla, Sənan nə üçün?
Qarşı gəlmir nəciblərə, dərd-əhli, qanan nə üçün?
Könüllərin nahaq yerə odlara yanması nədir?

Mən Cəmiləm, peşəm budur haqqı-ədaləti deyim,
Bədəməllər sahibi də, çəkər xəcaləti deyim,
Nahaq yerdən evyılanlar görər zəlaləti deyim,
Kim sözümə inanmasa, dəlili-əmması nədir?

● Cihat Barış

Yakışır

Çalış, paylaş uzak, yakın
Yorulayım deme sakın
Hakkına girersin Hakk'ın
Hamiyet sana yakışır

Kıvamında piş emeğin
Kıymetini bil ekmegin
Düğüm çözsün her ilmeğin
Basiret sana yakışır

Gönlünle bak uzaklara
Kanma kanı bozuklara
Sakın düşme tuzaklara
Marifet sana yakışır

Gayrete gel yazsın kalem
Manâya bürünsün eylem
Bekliyor nizam-ı âlem
Cesaret sana yakışır

Çalma ye'sin kapısını
İhmal etme ihlâsını;
Sonra tutarsın yasını
Asalet sana yakışır

Aldırma karanlıklara
Gören göz ol âmâlara
Sığınma kör "ama"lara
Feraset sana yakışır

İnsanoğlu kısım kısım
Tanı, kim hasım, kim hısım
Senin adın nesl-i Âsım
Besâlet sana yakışır

Olsa da başında tacın
Anla hâlinden muhtacın
Bil ki bu senin miracın
Merhamet sana yakışır

● Bəsti Bərdəli

Yazıram

Kimsənin önündə nə sın, nə əyil
Ürəkdən çıxanın qayıdan deyil
Şeiri əmidən, dayıdan deyil
Şeiri, Allah'dan umub yazıram.

Saxta ürəklərə yaramıram mən
Saçımı nəğməsiz daramıram mən
Şeiri dörtgözlə aramıram mən
Şeiri, gözümü yumub yazıram.

Savaş da gəzmirəm, qan da gəzmirəm
Ruham hər əcaib canda gəzmirəm
Şeiri şöhrətdə, şanda gəzmirəm
Şeiri düyğuya cumub yazıram

Məni el yaşadır, eldədi canım
Gündədi, aydadı, ildədi canım
Şeirə bükülmüş piltədi canım
Şeiri, əriyib, damıb yazıram.

6

“Değildim ben sana mâil, sen ettin aklımı zâil

Bana ta'neyleyen gâfil, seni görgeç utanmaz mı?”

[Ben sana tutkun değildim, sen benim aklımı (başından) alarak (kendine âşık ettin). Beni ayıplayan gâfil (acaba) seni görünce utanmayacak mı?]

*

Aşk, âşığın gönlüne düşen bir ateştir. Bu ateş sevgilinin bir şekilde müşahade edilen güzelliğinden; bakışından, gülüşünden, yürüyüşünden ilh. Kıvılcım almış, sevgili tarafından yakılmıştır. Yani aşkın başlangıcındaki “meyil” âşığın iradî bir tercihi, tasarlanmış bir tutumu değildir; sevgilinin tasarrufudur. Bu sebeple “ben sana tutkun değildim, sen aklımı zâil kıldın” deniliyor. Bu ilk mısradaki bir güzele tutulmanın aynı zamanda “aklı kaybetmek” manasına geldiği yahut sevgiliye meylin “aklı kaybetmek”le imkân sahasına çıktığı da böylece anlatılmış oluyor. Aşk bir gönülde karar ederse akıl baştan firar eder. Aşk ile akıl geçinemez. Birinin olduğu yerde diğeri yoktur. “Akıl”la kastedilen, eşyanın kanunları, mantık hesapları, bu dünyaya ve cemiyete ait “faydalı” davranış kalıplarıdır. Aşk hissi bunlarla izah edilemez, aşkın mantıklı bir izahı yapılamaz. Aşk önceden hesaplanarak kazanılmaz. İhtiyarî değildir. Nasıl ki insanlar çok şiddetli bir hissi tesir karşısında muvazenesini kaybeder, bunun gibi, sevgilinin güzelliğinin yahut tavırlarının tesiri de insanın kararını alır, aklını başından götürür. Bu hal aşk ateşinin gönülde alevlenmesidir. Bundan sonra âşık artık bir humma mübtelası gibi ateşler içinde yanıp kavrulacaktır. Daha önceki beyitlerin izahında âşıkla sarhoş benzerliğinden bahsetmiştik. Aklın zâil olması bir nevi sarhoşluktur. Zira sarhoş, aklın kaidelerinin ve sınırlarının dışına çıkmıştır. Onu akli ihlale götüren sebep şaraptır. Şarap ise “aşk”tır. Hülasa aşk ile akıl aynı bünyede barınmaz; akıl varsa aşk, aşk varsa akıl yoktur. Yine bu sebeple âşık “divane, deli, mecnun” veya “meczup”tur. Divanelik ya bahar mevsiminde ya da ay başlarında yeni ayın görünmesiyle ziyadeleşerek kendini belli eder. Bunun için âşık, bahara yahut aya benzeyen sevgilisini gördükçe cezbeye

kapılır, şevki galebe çalar, cemiyetin kınadığı, ayıpladığı haller sergiler. Halkın veya diğer insanların âşığı ayıplaması, sevgilideki güzellikleri görüp fark etmemesindedir. Bu hal “gaflet”tir. Nitekim bu gafiller sevgiliyi layıkıyla idrak edip güzellikleri ile görebilseler, âşığı kınayıp ayıpladıkları için utanacaklar, âşığa hak vereceklerdir. Sevgilinin veya onun güzelliklerinin herkesçe müşahade edilemediği, görülmesi halinde de aklın zail olacağı iddiası bir “peri” mazmunu verir. Sevgili, cins-i latif olması, fevkalade güzelliği ve çok az görünmesi ile “peri” gibidir. Bilindiği üzere cin taifesinin güzellerine “peri” denir. “Cin çarpması” yahut “çarpılma”, bir şey karşısında çok ani ve gayr-i ihtiyarî bir şekilde, şiddetle tesir altına girmeyi de ifade eder. İlk mısradaki bu “çarpılma” anlatılırken, ikinci mısradaki sanki buna bağlı üstü kapalı bir tehdit yahut ikaz vardır. Böyle meselelerde haddi aşarak söz söyleyenlerin ağızları eğilmek suretiyle “çarpılabilecekleri” akidesi malumdur. Beyit zahiren âşığı ayıplayanlara bir cevap yahut âşığın kınanan davranışlarının sebebini izah maksadı taşımaktadır.

Beytin tasavvufî manası büyük ölçüde Mâide suresinin 54. ayetindeki bazı tabirler üzerine kurulmuştur. Nitekim “ben sana âşık değildim, sen beni kendine âşık ettin” mealindeki ifade, mezkûr ayetin “yuhibbuhum ve yuhibbûnehû” (Allah onları sever, onlarda Allah’ı severler) ibaresini telmih eder. Ayetin bu kısmı Allah ile kul arasındaki muhabbetin sırasını vermesi bakımından mühimdir. Evvela kulunu seven, onu kendine çeken, mâil kılan Cenab-ı Hak’tır. Kul, bundan sonra Hakk’a yönelir. Kul için Allah aşkının mekasipten değil mevahipten olduğunu daha önce belirtmiştik. Ancak Allah’ın kuluna muhabbeti, kulun Allah’a yahut kulların birbirlerine muhabbeti gibi değildir. Zira “muhabbet” umumî olarak “bir meyil veya kalp temennisi, mahbûbu irade etmek” şeklinde tarif edilir ki Allah’a bu manada bir muhabbet izafe edilemez. Allah’ın kula muhabbeti “ihşanda bulunması, dost olsun diye seçilen kula hususiyet bahşetmesi, onu velayetin kemal derecesine ulaştırması, ona çeşit çeşit kerametler ve lütûflar tahsis etmesi”dir. Nitekim Mâide suresinin bahse konu 54. ayetinin sonunda, Allah tarafından sevi-

len ve Allah'ı seven bir zümrenin bazı nitelikleri sayıldıktan sonra, bütün bunların "**Allah'ın bir lütfu**" olduğuna işaret edilir. Şu hâlde Allah'ın bir kulu sevmesi yahut beyitteki ifade ile kulun meylini celbetmesi, ona bir "**ihsan**"da bulunması demektir. Bu ihsan veya lütf ne olabilir? Hem bir Hadis-i Şerifte "**ihsan**"ın "**Allah'ı görüyor gibi ibadet etmek**" şeklindeki tarifi, hem de ikinci mısradaki "**göргеç**" kelimesi ile "**gafil**"in zımınıdaki "**görememe**" vasfı, bu ihsanın bir "**mükâşefe**" veya "**müşahade hâli**" olduğuna yahut bu halleri yaşatan bir "**ayn'el-yakîn**"e işaretler. Sûfiler buna "**letâfin açılması**" derler. Allah'ın lütf veya muhabbetiyle nurlandırılan kalplerde Hak tecelli eder. Basiretleri, yani gönül gözleri açılarak eşyada esma-yı ilahiyeyi mütalaa eden insanlar kolayca esmadan müsemmaya yol bulurlar. Âlem onların nazarında artık Cemâl-i Hakk'ın bir aynasıdır. Bu aynada müşahade edilen Cemâl'i tanıyıp da ona âşık olmamak imkânsızdır. Ancak bilhassa ilk merhalede mükâşefe veya müşahade sürekli değildir. Hem bu hallere bağlı olarak vücut bulan muhabbet, hem de keşf ve müşahade-deki kesintiler, âşıkta, mutlak sevgiliyi temaşa için son derece şiddetli bir arzu doğurur. Buna "**iştîyak**" derler. "**İştîyak**" her hal ü kârda kişinin kararını alan bir hayret, dehşet, cezbe veya sekr (sarhoşluk) şeklinde tezahür eder ki bunların hepsi de "**akl**"a mugayir olan, zahir ehlince kınanan davranışlardır.

"**Akl**" meselesine geçmeden önce Allah'ın kuluna muhabbetinin bir ihsan, kulunun kalbini ilahî hakikatlere açması manasına geldiğini, bir de bu ihsandan mahrum "**gafil**"ler açısından ele alalım.

A'raf suresinin 179. âyetinde "**bunlar gafilin ta kendileridir**" denilen zümre için "**kalpleri vardır, bu kalplerle idrâk etmezler**" buyurulduktan sonra, idrâksizlikleri şu iki sebebe bağlanıyor: "**Gözleri vardır fakat onlarla görmezler, kulakları vardır fakat onlarla işitmezler.**" Sûfiler "**marifet**" ve "**irfan**"ı (ki çoğu zaman tasavvufun müteradifi olarak kullanılırlar) "**bilimsel bilgi**"den üstün tutarlar. Neticede her ikisi de "**ilim**"dir ama marifete kalp ve keşf ile, bilime ise akıl ve istidlâl ile ulaşılır. Marifet, Hakk'ın kalbe gelen tecellileridir. Bu sebeple gerçek ve mutlak bilginin kaynağı akıl değil, ruhun merkezi diyebileceğimiz kalptir. Kalp, marifete yani hakikate ulaşırken iki hassasını kullanır: sema' ve basar. **Sema**, basitçe işitmek değil, ilahî çağrıyı duymak ve anlamaktır. **Basar** ise eşyanın hakikatini görmek, kabuğun ötesinde özü

müşahade etmektir; Hakk'ın nuruyla mugayyebatı görmeyen kazandırdığı ferasettir. Nitekim bunların baş gözüyle veya kulakla olmadığı, bu uzuvlara sahip olmasına rağmen gafillerin göremediği ve işitemediği ayette ifade edilmiştir. İnsanların fitratlarındaki misak ve taahhüdü duymamaları, vahdeti yani hakikati perdeleyen kesret üzerinde oyalanıp mükevvenatın ötesini görememeleri, kalplerinin mühürlendiğine, karartıldığına işaretler; lütf-ı ilâhîden mahrumiyettir. Böyleleri **nefs-i levvâme** sahibi oldukları için kendileri gibi düşünmeyen, kendilerine benzemeyen insanları kınayıp ayıplarlar.

Bu izahlardan anlaşılacağı üzere marifet ehlinin belli merhalelere ulaşabilmesi için akli zâil kılınıp kendilerine aşk verilmekte, gaflet ehli ise akılda ısrar etmektedir. Aşk-akıl mukayesesi ve tasavvufun aşktan yana takındığı açık tavır, sık sık bu iki mefhumun mukayesesine yol açmış, neticede aklın inkâr edildiği gibi yanlış bir zan oluşmuştur.

"**İnsanı diğer mahlûkattan ayıran ve onu mes'ul kılan temyiz kuvveti, düşünme ve anlama melekesi**" şeklinde tarif edilen "**akıl**", İslâmî ıstılahta esasen bundan çok daha geniş bir idrak faaliyetine tekabül eder. Nitekim bu geniş çerçevede değerlendirildiğinde, ışınması zihinde olsa da aklın kaynağı ve madeninin yine "**kalp**"te bulunduğu tesbit edilebilir. "**Kalp**" dahi harc-ı âlem malumatın fevkinde bir derinlik, fonksiyon, kıymet ve manayı haizdir. Bu meselelere girmeyelim. İzaha çalıştığımız husus şudur: Sufiler, ilahî bir nimet olan idrak kabiliyetini, müdrikenin faaliyet tarzına ve sahasına göre tasnif eder; "**akıl**" bunların tamamını ihata etse de sadece "**akl-ı meaş, akl-ı cüz'i, akl-ı tecrübî**" adını verdikleri bir bölüğüne, umumun âdeti üzere "**akıl**" derler.

Bu ifade "**küll**"ü söyleyip "**cüz**"ü kastedmek suretiyle yapılmış bir mürsel mecazdır. Kastedilen ise "**mantık**" diye bilinen "**istidlâlî (çıkarsamacı) akıl**"dır. Sufiyye bu akli reddetmez ancak haddini aşmasına da rıza göstermez. Zira bu aklın varabileceği son nokta kâinatın kabuğunun ötesine geçemez. İdrak sahası sınırlıdır; Yaradan'a yönelince aciz kalır. Bu noktada vahye tabî olmayıp akılda ısrar edenler yol alamazlar. Gerçi akılla delil ve bürhan bularak, ilim kesbederek Mutlak Hakikat'e ulaşabileceği iddiası öteden beri başka bir yolun varlığına işaret etmiştir; fakat bu yol mutasavvifenin yolu değildir. Onlara göre akıl ve ilim aşk

müşkülünü halledemez. Zira aşk yolunda daha ilk adımda başı vermek lazımdır. Aşk merdivenine ayak ayak çıkılmaz. Aşk dünya ilmiyle kavranamaz. Dünya ulûmu deftere sığmaz amma bunların yekûnu aşk kitabından bir sebak mertebesinde bile değildir. Miraç gecesi Hz. Peygamber'i "sidretü'l müntehâ"ya kadar götüren Cebraîl aklı, (Cebraîl'in bir ünvanı da "Akl-ı Evvel"dir) burdan ötesine götüren "refref" ise aşkı temsil eder. Bu sebeple aşk akıldan üstündür, yegâne "vasita-i vuslat-ı yâr"dır. Şairin "aklının zâil edildiğini" hatırlayalım. "Zail olmak"; sona ermek, hükmünü, geçerliliğini ve fonksiyonunu kaybetmek demektir. Kendilerine ihsan edilen mükâşefe ve müşahade ile perdenin ötesini görenlerin delil ve bürhan aramaya, akıl yürütmeye ihtiyaçları yoktur. Mum, gece karanlığında işe yarar. Aşk güneşi doğunca akıl چراغını söndürmek lâzımdır.

Hakk'ın güzelliğini müşahade edenlerin bu dünyaya meyli kalmaz; korku ve endişeleri izale olur. Kendilerine yabancılaşır, benliklerini kaybederler. Bu haller avam nezdinde "delilik" kabûl edilir; ayıplanır, kınanır. Hak âşıklarının cezbe ve sekr halinde iken ifşa ettikleri sırları anlayamayan basit kimseler bu söz yahut davranışları saçma ve mantıksız bulur.

Diğer taraftan halk, kendine benzediği, kendisi gibi düşünüp yaşadığı müddetçe bir insana itibar eder, onu "normal" görür. Değişikliğe, farklılığa, hele de sabitleşmiş fikirlerinin sorgulanıp tahkik edilmesine asla rıza göstermez; kolaya kaçıp bu teşebbüsleri "delilik" diye niteler. Resûlullah, kendisine vahiy gelmeden ve peygamberliğini ilân etmeden önce herkese göre iyi bir isim sahibi, büyük bir şahsiyet idi. Başına dostluk tacı giydirilince halk ona dil uzatmaya ve kendisini kınamaya başladı. Bazıları kâhin, sihirbaz, bazıları şair, deli, yalancı vs. diyerek onu kötülemeye kalkıştılar. Gerçi beyitte konu edilen gafillerin "ta'n"ı, ilahî varlığı ve hükümleri inkârdan kaynaklanmıyor. Beyte göre âşığın ayıplayanlar "Allah'ı görünce" bu tavırlarından utanacaklardır. Burada cennette, cennet ehlince Allah'ın cemalinin müşahade edileceği akidesine işaret vardır. Dolayısıyla şairi kınayanlar müminlerdir. Onlar şairin yahut âşığın bu dünyada müşahade ettiği hakikat ve güzellikleri ancak ölümden, kıyametten, mizandan, varsa cezalarını çekip cennete girdikten sonra görebileceklerdir. Hak âşığın kınayanlar, görülmesi gerekeni daha bu dünyada

iken göremediği için "gafil"dirler.

Hem gaflet ehlince kınanmak hem de mükâşefe ve müşahade hali, marifet tahsilinde hayli yol alındığının işaretidir. Şiirin başından itibaren "kesretten kurtulup vahdete ulaşma çizgisi"nde katedilen mesafe bu beyitte daha belirgindir. Fakat yol henüz hitama ermemiştir.

Başta bu beytin Maide suresinin 54. Ayetine istinat ettirildiğini söylemiş, yeri düştükçe ayetteki bazı tabirleri hatırlatmıştık. Alınan mesafeye rağmen şairin hâlâ masivayla meşgul olduğunun işareti yine buradadır. Ayetin bir yerinde "Allah tarafından sevilen ve Allah'ı seven"ler "hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar" buyruluyor. Halbuki şair gafillerin ta'nından, kınamasından, levminden müştekâ görünüyor.

● Fatemeh Abdi

Buluddan

Yağışlı bir gecə yorğun gözlərim
Baxışın asmışdı qara bulud dan
Elə göyneyirdi bağrımın başı
Sanırdım yağırdı yara buluddan

Salmışdı başına qara bir leçək
Səssiz ağlayırdı oda mənim tək
Yağırdı yerlərə dərd ətək ətək
Qorxurdu o gece sara buluddan

Sanki yağa yağa yasa gəlirdi
Damcılar toprağın bağrın dəlirdi
Bəlkə ay ölmüşdü tək o bilirdi
Dilim də qorxurdu sora buluddan

O gece yatmırdı şıltaq ürəyim
Dərdinən dolmuşdu elim, etegim
İslanan xatirəm, yanan diləgim
Könülü çəkmişdi dara buluddan

● Memik Kömekçi

Acem Kızı

Âşık oldum yılki acem kızına
Aldı beni yaban ele götürdü
Mahmuzladım gemi aldı azıya
Dağları devirdi sele götürdü

Dörtnala ayaklar kesildi yerden
Gemi gibi göğüs ıslandı terden
Gözleri yaşardı vazgeçti serden
Vahada gezdirdi çöle götürdü

Isındı yüreğim döndüm bayıra
Başıma geleni yordum hayıra
Biraz sabır dedi geldik çayıra
Ocağım söndürdü küle götürdü

Narına düşerken haline baktım
Şehlali bakışa sineyi yaktım
Kanyona yatırdı derede aktım
Suları billurdan göle götürdü

Eğildi yanaktan öptüm sarıldım
Daldım deryasına yüzdüm yoruldu
Köşkeroğlu acem kıza vuruldum
Beni benden aldı güle götürdü

● Mustafa Işık

Dünya

ey geceyi yırtıp çıkacak güneş
doğacak günümü çalandır dünya
görmediğim rüya bin umuda eş
nameçhul menzildir, yalandır dünya

kabil'den mi kaldı cürmün karası
sarmakla geçmeyen yürek yarası
kim bilir ne zaman ölmek sırası
sınırsız hülyaya salandır dünya

koca bir maziyi yuttu bitirdi
yel gibi savurdu yitti bitirdi
bizi hâlden hâle attı bitirdi
adem babamızdan kalandır dünya

söyle, bunca insan nereye gitti
hani civan halim ne çabuk bitti
rezil rüsva kıldı dilin iffeti
döndükçe dibine dalandır dünya

bir sevda türküsü duyarsan çağır
eski dost yerine koyarsan çağır
başını omzuma koyarsan çağır
ferhad'ı şirin'den alandır dünya

yüksünmem kalbimden koşar gelirim
ağyar hendeğini aşar gelirim
bent aşan sel gibi coşar gelirim
tufandan sonraya dolandır dünya

özür dilemeye yetmez mecalim
çoktur kabahatim, mecnunluk halim
bersisa'ya benzer ahir misalim
bahardan bahçemi solandır dünya

sayılıydı nefesim süresi doldu
buyurdu Azrail canıma aldı
gönlümün sarayı virane kaldı
varıma yoğuma talandır dünya.

● Mehmet Baş

Gök Bey'im

Ebulfez Elçibey'in aziz ruhuna

Yalancı dünyadan geçip onurla
Uçmağın katına çıktı Gök Bey'im
Gönlünü dolduran yüce şuurla
Göğsüne hilali taktı Gök Bey'im

Bir kere yükselen bayrak inmedi
Okunan ezanlar asla dinmedi
Düşmanın önünde yere sinmedi
Bir güzel nazarla baktı Gök Bey'im

Hasretin sinemde yara dağlarken
Aşılmaz ufuklar yolum bağlarken
Türklüğün ırmağı coşup çağlarken
Sel olup dağları yıktı Gök Bey'im

Karabağ üstünde geçer bulutlar
Azatlık yolunda büyür umutlar
Serilir yoluna elmas yakutlar
Vuslat denizine aktı Gök Bey'im

Nice işkenceye dayandı durdu
Aşkın boyasıyla boyandı durdu
Her sabah güneşle uyandı durdu
Hürriyet narını yaktı Gök Bey'im

● Satılmış Şen

Trkler

Aşkın badesini tadıp,
Gelen bilir türküleri.
Gönlü tele perde edip,
Çalan bilir türküleri.

Çiçektir rüzgârın yükü,
Yeri göğü sarar koku.
Ciğerini kirpik oku,
Delen bilir türküleri.

Dağlar oturur döşüne,
Mendil yetişmez yaşına.
Gurbetlerde bir başına,
Kalan bilir türküleri.

Olmasaydı yar içinde,
Var kalırdı sır içinde.
Uykuları ter içinde,
Bölen bilir türküleri.

İnler sıra, gurbet diye,
Seslenir il, oba, köye.
Feryadını gök kubbeye,
Salan bilir türküleri.

Hasret çetin, ölüm beter,
Her telden ıstırap tüter.
Söyleme *Eyüb*'üm yeter,
Bilen bilir türküleri

● Şükrü Ünal

Kimsesizler Yurdunun Kimsesi

Gördüğün şu ağacın uzayan gölgesiyim
Feryâd u figân eden bülbülün gür sesiyim

Gurbette unutulmuş yitik insan misâli
Sırtında gam kamburu, yüzündeki isiyim

Tarihte hanlar vardı, şimdi yıldızlı otel
Ben şu modern çağların yaldızlı kafesiyim

Gömmüşüm derûnuma târihe dâir ne var
Cenderede çırpınan kulun son nefesiyim

Bir acâip manzara, caddeler nedir böyle
Kıyâfet balosunda modanın kölesiyim

Âsî arıyorsanız işte ben büyük âsî
Toplumunu diriltecek belki tek nefesiyim

Şükrü tut ellerinden şu giden insanların
Kimsesizler yurdunun işte bak kimsesiyim

● Tacettin Çetin

Benzetmeler

Sevdiğim methini nasıl edeyim
Cenneti alanın gülü gibisin
Duhter-i razdan mı aldın gülüşü
Aşığı mest eden dolu gibisin

Saçların rüzgâra meydan okuyor
Kaşların katlime hançer çekiyor
Su gibi bakışın bentler yıkıyor
Boz bulanık bahar seli gibisin

Kurudu gözlerim yaşları bitti
Kalmadı takatim tükendi yitti
Alnıma yazılan kalbime battı
Kaderim dikenli çalı gibisin

Gönül avcı oldu yâr akça ceren
Yıllardır sevdanın izini süren
Bir güzel uğruna ömrünü veren
Havayî Abdal'ım deli gibisin

● Ali Ağır

Rengârenk

Işıkla uyanır taşlar,
Gün doğumunda tül rengi.
Kanat vurur mesut kuşlar,
Göğün yüzünde kül rengi.

Bitmez rüya yolculuğu,
Yapraklar yağmur oluşu,
Öperken her tomurcuğu,
Su katresinde gül rengi.

Sevda çölüne düşünce,
Dilde düğüm birkaç hece,
Göze pusu kurar gece,
Al'a döner gönül rengi

Hayaller yılları çaldı,
Asr vakti geride kaldı,
Ömür mumu çok kısaldı,
Dört bir yanda eylül rengi

● Yemliha Gürlek

Denge

Güneş doğar batar şaşırılmaz şaşmaz,
Nehirler doldurur, denizler taşmaz,
Sekteye uğramaz, kuralı aşmaz,
Yüz bin yıldır değişmedi bu denge.

Oksijen bedava her gün havada,
Kuşlar daim mesut yaşar yuvada,
Vadiler su yolu, mülkler ovada,
Kaç bin yıldır değişmedi bu denge.

Aldığımız gıdalar da bir tat var,
Her nedense, mucize var hikmet var,
Zamanı gelmeden gelmiyor bahar,
Milyon yıldır değişmedi bu denge.

Yitirmez heybetin dik duran dağlar,
Okyanuslar kaynar, bulutlar ağlar,
Ölenler kurtulur, savaşır sağlar,
Kaç bin yıldır değişmedi bu denge.

● Habil Yashar

Allah

Bu bahar ömrümə bir sazaq düşüb,
Qış mı yaşayıram bahar mı Allah?
Ayrıldıq araya bir ocaq düşüb,
Mənmi alışıram o yar mı Allah?

Özüm öz içimdə əriyən mənəm,
Ağlayıb, sızlayıb, göynəyən mənəm,
Min yükü çiynimə götürən mənəm,
Haqımı daşıyıram nahaq mı Allah?

Səhərin dan yeri açılan deyil,
Yoluma bir işıq saçılan deyil,
Yazılan yazılıb pozulan deyil,
Ağmı yaşayıra qara mı Allah?

Elə bir yerdəyəm gəl apar mən,
Tikansız bir güləm dər qopar məni,
Haraya getsəmdə dərd tapar məni,
Dərdmi xoşlayıram vüqar mı Allah?

Həsətin əlindən əldən düşmüşəm,
Ağızdan düşmüşəm, dildən düşmüşəm,
Deyəsən mən yerə göydən düşmüşəm,
Düzmü danışıram yalan mı Allah?

● Metin Özarıan

K/ayıp İlanı

Nice zamandan sonra gidince Erzurum'a
Neler gördü bu gözler anlatamam sormayın
Şehir deęiřtirmede kabuęunu mecburen
Mahalleler hayalet sokaklar cine dönük
Kimin yüzüne baksan inadına yabancı.

Tuhaf dönüşümlere karar veren merciler
Hunharca bir tavırla dümdüz edip her yeri
Nevzuhur arsalara bina yapıp satmayı
Matahlığı kendinden menkul meşruiyetle
Hummalı bir çabayla şehri parçalıyorlar...

Burayı yönetenler sanki itina ile
Hafızaya ne gerek diye mi düşünerek
Yemin edip geçmişin izlerini silmeye
Bugünler ile keser dünle yarın bağını
Geçmişe çıkmaz sokak şehrin bütün yolları.

Bu şehrin tarihinde nice güzide isim
İhmalin gölgesinde yahut bigânelikle
Bir kenara yazılı Sümmanî melül mahzun
Hicap duyar kendinden sokağı Reyhanî'nin
Ve Haydar Telhüner'in kemanından eser yok.

Şehitler anıtına inen keçi yolunda
Gazi ruhu muazzep Ahmet Muhtar Paşa'nın
Patikanın bir ucu gidiyor Lazkomu'na
İbrahim Hakkı merhum tayinle Şıh köyünde
"Kurtuluş" a dön/üş/en eski "Sanayi" garip...

Baba evimin bağrı delik deşik bir hâlde
Ne mahalle adı var ne sokak isimleri
Siliniyor hoyratça bir bir resmî ellerce
On yıllarla yoğrulan maarif yuvaları
Okullarımın dahi yel esiyor yerinde.

Bir garip yalnızlığın tüter serde dumanı
Hangi yanıma dönsem dosttan yerim kurşunu
Adım sanım silinmiş esamim okunmuyor
Kim bilir nerelere gizlenmiş silik künyem
Hem yetim hem öksüzüm neye sarılısam acı.